

SESJA – TERMIN I

1. Omów i napisz w C++ algorytm **HEAP SORT**:

a) Procedura **przesiej(int t[], int i, int n)**,

```
void przesiej(double t[], int n, int i) {
    int k;
    double x = t[i]; // przesiewany element

    while(true) {
        k = 2 * i + 2; // prawy syn x

        if((k < n && t[k] > x && t[k] > t[k-1])
        || (-k < n && t[k] > x)) {
            t[i] = t[k];
        } else {
            t[i] = x;
            return;
        }
    }
}
```

b) Procedura **void buduj_kopiec(int t[], int n)**,

```
void build_heap(double t[], int n) {
    for(int i = n/2; i >= 0; i--) {
        przesiej(t, n, i);
    }
}
```

c) Procedura **heap_sort(int t[], int n)**,

```
void heap_sort(double t[], int n) {
    build_heap(t, n);

    while(--n) {
        std::swap(t[0], t[n]);
        przesiej(t, n, 0);
    }
}
```

d) Jaka jest złożoność każdej z powyższych procedur?

przesiej: $O(n)$ buduj_kopiec: $O(\log n)$ heap_sort: $O(n \log n)$ | $O(n^2)$

e) Uzasadnij swoje odpowiedzi z punktu d).

przesiej - dla każdego kroku potrzebna jest jedna pętla

buduj_kopiec – 1 węzeł ma wysokość $\log_2(1)+1=1$, 2 węzeł ma wysokość $\log_2(2)+1 = 2$, 4 zaś $\log_2(4)+1 = 3$ itd., n węzeł ma wysokość $\log_2(n)+1$, co po dodaniu węzłów do drzewa sprawia, że średnia złożoność rośnie logarytmicznie

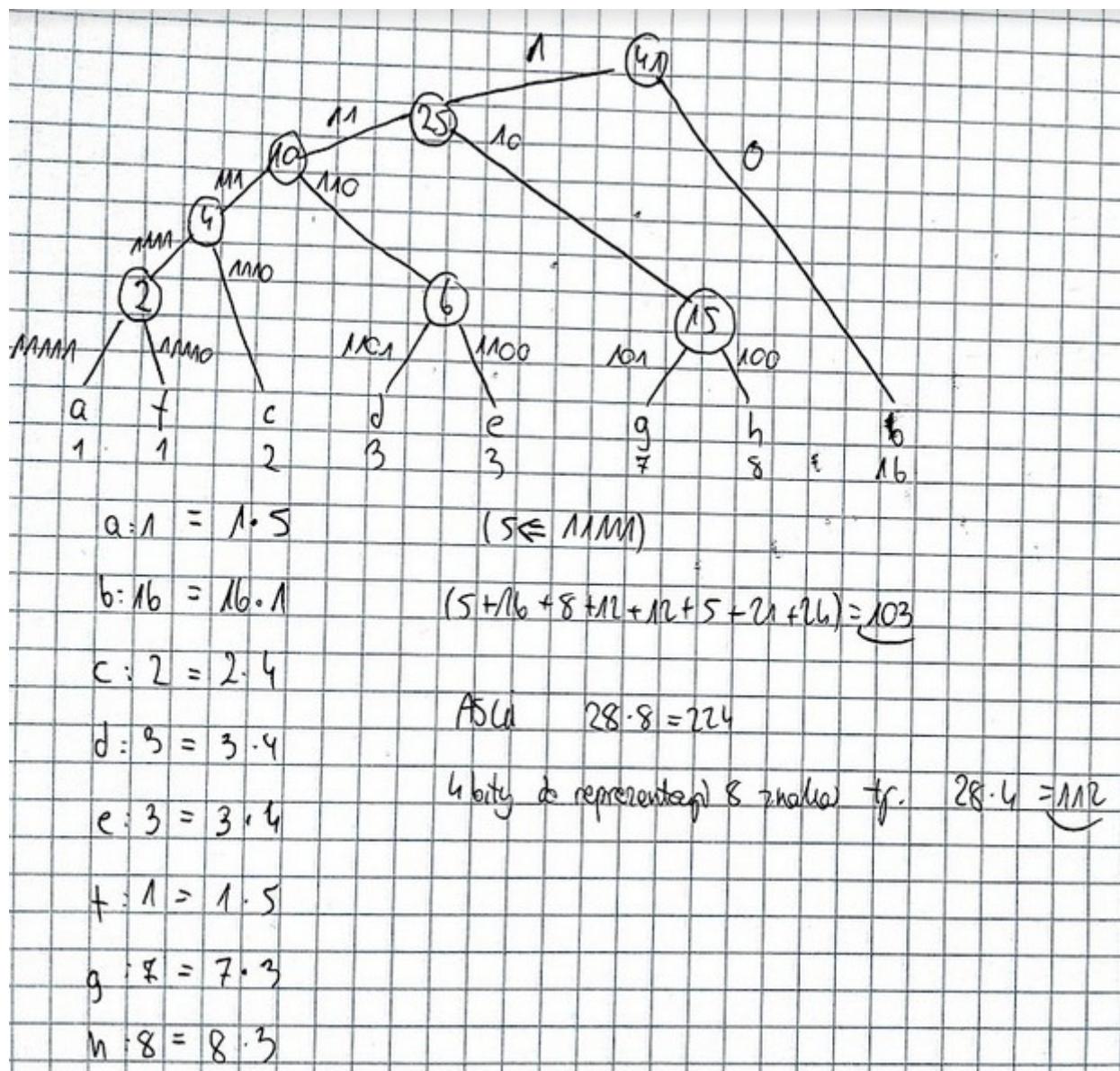
heap_sort -

2.

a) Co to jest kod prefiksowy? Czy kody stałej długości są kodami prefiksowymi?

Jednoznacznie dekodowalny (możliwy do zapisu w postaci drzewa binarnego dla kodów dwójkowych) kod, w którym żadne ze słów nie jest przedrostkiem innego słowa.
Kody stałej długości są kodami prefiksowymi.

b) Zasymuluj działanie algorytmu Huffmana dla następujących ilości liter w tekście:
a:1 b:16 c:2 d:3 e:3 f:1 g:7 h:8. Wypisz otrzymane kody.

c) Oblicz o ile bitów zaoszczędzono korzystając z kodów Huffmana zamiast kodów stałej długości.

Zaoszczędzono 9 bitów.

3.

- a) Jakie informacje zapamiętane są w węźle drzewa dwumianowego?
  - *Lista dzieci*
  - *Lista kluczy*
  - *Ilość kluczy*
  - *Czy jest liściem (boolean)*
- b) Narysuj kopce dwumianowe o 3 i 7 węzłach i wykonaj na nich operację **UNION**.
- c) Dla powstałego kopca wykonaj **GETMAX** (załóż, że największy klucz jest w ostatnim drzewie).

4. Jaka jest średnia i pesymistyczna złożoność wyszukiwania klucza najlepszym znanim Ci algorytmem w **n-elementowej**:

- a) tablicy $O(n\log n)$ – Przeszukiwanie liniowe - $O(n)$
- b) tablicy posortowanej - Przeszukiwanie binarne - $O(\log n)$
- c) tablicy z haszowaniem
- d) drzewie BST
- e) drzewie czerwono-czarnym

5. Drzewo czerwono-czarne:

- a) struktura węzła i założenia (definicja),

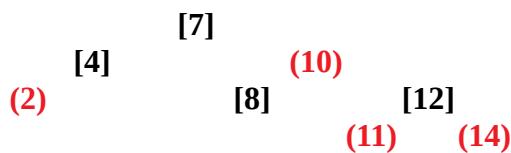
Każdy węzeł drzewa czerwono-czarnego zawiera atrybuty:

- Kolor: czerwony albo czarny
- Klucz
- Wskaźnik na prawego lub lewego syna
- Wskaźnik na ojca

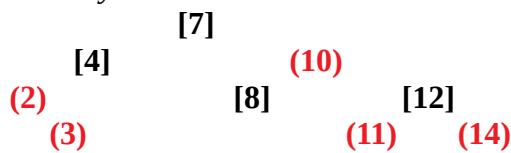
Drzewem czerwono-czarnym nazywamy drzewo przeszukiwań binarnych dla którego każdy węzeł posiada dodatkowy bit koloru – czarny lub czerwony – o następujących właściwościach:

- Każdy węzeł posiada kolor
- Korzeń jest koloru czarnego
- Każdy liść (NULL) jest czarny
- Dla czerwonego węzła dzieci są zawsze czarne
- Każda ścieżka z węzła do liścia ma zawsze taką samą liczbę czarnych węzłów

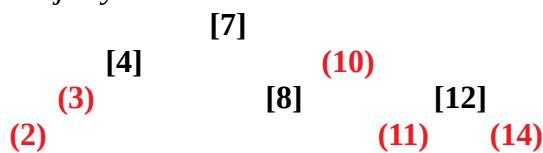
- b) wstaw 3 do poniższego drzewa czerwono-czarnego:

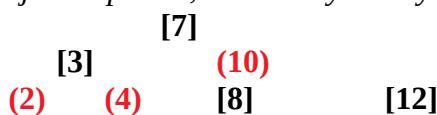
- wstawiamy 3

- rotujemy 2 w lewo

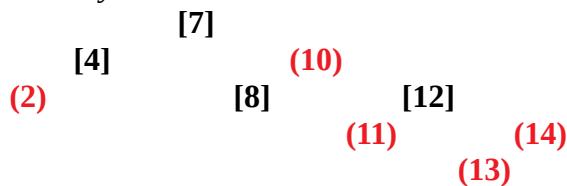

- rotacja 3 w prawo, zmieniamy kolory 4 i 3

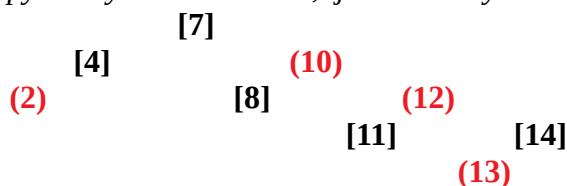

(11)   (14)
c) wstaw do powyższego drzewa 13

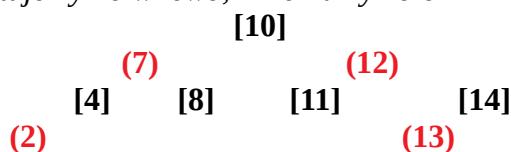
- wstawiamy 13

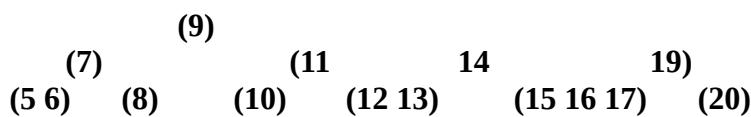
- wypychamy kolor z 11 i 14, tj. zmieniamy kolor 11, 14 i 12

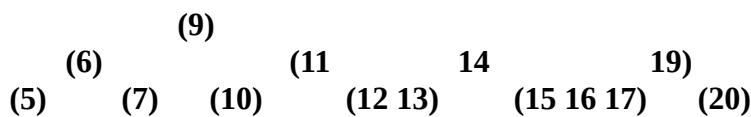
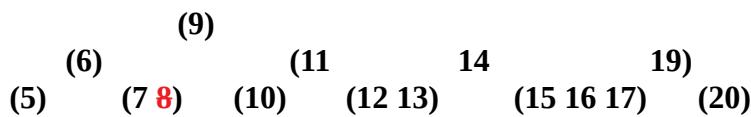
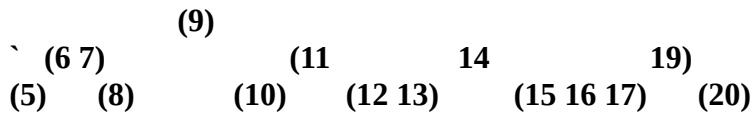
- rotujemy 10 w lewo, zmieniamy kolor 7 i 10

6. Podano na rysunku B-drzewo o $t = 2$:

- usuń z tego drzewa 8

- dodaj do niego 21

(9)
(7) (8) (10) (11) (12 13) 14 (15 16 17) 19)
(5 6) (20 21)

7.

a) Napisz twierdzenie o rekursji uniwersalnej

Twierdzenie matematyczne pozwalające na określenie ograniczenia asymptotycznego dla danej klasy funkcji zdefiniowanych.

b) Napisz (jak najściślej) definicję, co oznacza zapis $f(n) = O(g(n))$

Funkcja f rośnie szybciej niż g .

c) Napisz (jak najściślej) definicję, co oznacza zapis $f(n) = \Theta(g(n))$

Funkcje f i g rosną w tym samym tempie.

8. Zastosuj twierdzenie o rekurencji uniwersalnej do rozwiązywania następujących problemów:

Dla funkcji $T(n)$ zadanej przez

$$T(n) = \begin{cases} \Theta(1), & \text{dla } n \in \{0, 1\} \\ a \cdot T(\lfloor \frac{n}{b} \rfloor) + f(n), & \text{dla } n > 1 \end{cases}$$

zachodzi:

- jeśli $f(n) = O(n^{\log_b a - \epsilon})$ dla pewnego $\epsilon > 0$, to $T(n) = \Theta(n^{\log_b a})$,
- jeśli $f(n) = \Theta(n^{\log_b a})$, to $T(n) = \Theta(n^{\log_b a} \lg n)$,
- jeśli $f(n) = \Omega(n^{\log_b a + \epsilon})$ dla pewnego $\epsilon > 0$ oraz $af(\frac{n}{b}) \leq cf(n)$ dla pewnego $c < 1$ i prawie wszystkich n , to $T(n) = \Theta(f(n))$.

a) $T(n) = 4T(n/2) + n^2$

$$a = 4 \ b = 2 \ f(n) = n^2$$

$$g(n) = n^{\log_2 4}$$

$f(n^2) = O(n^2)$ - rosną w tym samym tempie, przypadek 2

$$T(n) = \Theta(n^{\log_2 4} \lg n)$$

b) $T(n) = 6T(n/3) + n^2$

$$a = 6 \ b = 3 \ f(n) = n^2$$

$$g(n) = n^{\log_3 6}$$

$f(n^2) = O(n^{\log_3 6})$ - rośnie szybciej, przypadek 1

$$T(n) = \Theta(n^{\log_3 6})$$

c) $T(n) = 4T(n/4) + n$

$$a = 4 \ b = 4 \ f(n) = n$$

$$g(n) = n^{\log_4 4}$$

$f(n) = O(n)$ - rosną w tym samym tempie, przypadek 2

$$T(n) = \Theta(n^{\log_4 4} \lg n)$$

d) $T(n) = 7T(n/2) + n^3$

$$a = 7 \ b = 2 \ f(n) = n^3$$

$$g(n) = n^{\log_2 7}$$

$$f(n^3) = O(n^{\log_2 7}) \quad - f \text{ rośnie szybciej, przypadek 1}$$

$$T(n) = \Theta(n^{\log_2 7})$$

e) $T(n) = 8T(n/2) + n^3$

$$a = 8 \ b = 2 \ f(n) = n^3$$

$$g(n) = n^{\log_2 8}$$

$$f(n^3) = O(n^3) \quad - f \text{ rośnie szybciej, przypadek 1}$$

$$T(n) = \Theta(n^{\log_2 8} \lg n)$$

f) $T(n) = T(n/2) + \sqrt{n}$

$$a = 1 \ b = 2 \ f(n) = \sqrt{n}$$

$$g(n) = n^{\log_1 2}$$

$$f(\sqrt{n}) = O(n^0) \quad - g \text{ jest stałe, zaś } f \text{ rośnie}$$

$$T(n) = \Theta(n^{\log_1 2} \lg n)$$

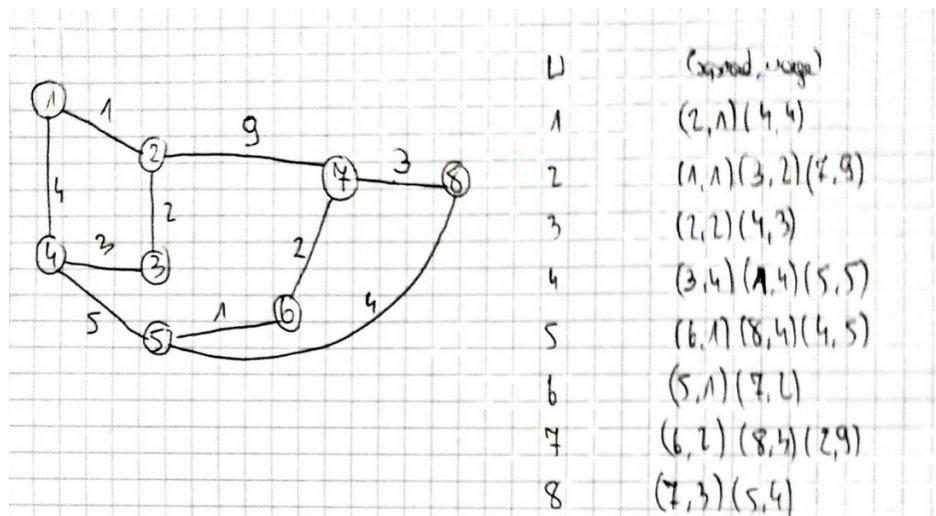
9.

- a) Napisz funkcję **int max(lnode* l)** zwracającą największy klucz listy linkowanej o początku l, jeśli lnode jest zdefiniowana tak: **struct lnode{ int x; lnode* next; }**;
- b) Napisz funkcję **int max(node* t)** zwracającą największy klucz drzewa BST o korzeniu t, jeśli node jest zdefiniowana tak: **struct node{ int x; node* left; node* right; }**;
- c) Napisz funkcję **int max(node* t, int limit)** zwracającą największy klucz drzewa BST mniejszy od liczby **limit**.

10. Na podstawie grafu nieskierowanego zadanego jako następująca lista krawędzi:

(1,2):1 (2,3):2 (3,4):3 (1,4):4 (4,5):5 (5,6):1 (6,7):2 (7,8):3 (5,8):4 (2,7):9

- a) Wykonaj rysunek grafu i zapisz tablicę list sąsiedztwa. Wierzchołki na listach sąsiedztwa powinny być ustalone rosnąco wg numeru wierzchołka. Ta kolejność powinna być stosowana w symulacji algorytmów DFS, BFS i Dijkstry.

- b) Zapisz kolejność odwiedzania wierzchołków przez algorytm **DFS** startujący z wierzchołka 5.

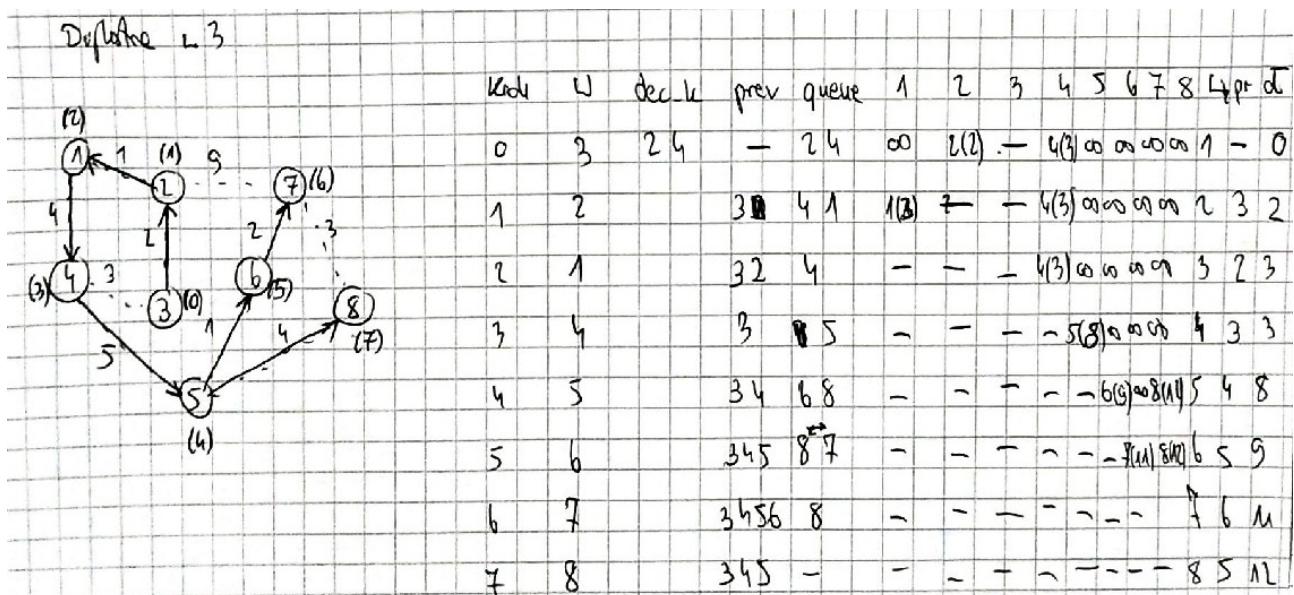
k	s	t
1	s	s
2	s6	s6
3	s67	s67
4	s678	s678
	s678	
5	s672	s6782
6	s6721	s67821
7	s67214	s678214
8	s672143	<u>s6782143</u>
	s6782143	

- c) Zapisz kolejność odwiedzania wierzchołków w algorytmie **BFS** startującym z tego samego wierzchołka.

k	q	t
1	s	s
2	s684	s684
3	s6847	s6847
4	<u>s684731</u>	s684731
5	<u>s6847312</u>	<u>s6847312</u>

11. Dla grafu z poprzedniego zadania zasymuluj działanie algorytmu **Dijkstry startując z wierzchołka 3**. Algorytm zilustruj grafem, w którym:

- Przy każdym wierzchołku będzie podany w nawiasie okrągły numer kroku algorytmu, w którym wierzchołek został odwiedzony
- Strzałkami ciągłymi oznaczone będą krawędzie należące do drzewa wynikowego
- Strzałkami przerywanymi oznaczone będą krawędzie, które w trakcie algorytmu wskazywały na poprzednika, jednak nie należą do drzewa wynikowego.

SESJA – TERMIN II

1.

- a) Napisz w C++ procedurę **void insertion_sort(double t[], int n)** (sortowanie przez wstawianie)

```
void insertion_sort(double t[], int n) {
    for(int k = 1; k > n; k++)
        for(int i = k; i > 0 && t[i-1]; i--)
            std::swap(t[i], t[i-1]);
}
```

- b) Jaka jest jego średnia złożoność : **O(n²)**
c) Jak faktyczna złożoność zależy od rozmiaru danych (n) oraz ilości inwersji danych wejściowych (m) : **O(n*m)**

2.

- a) Napisz funkcję **int partition(double t[], int n)**

```

int partition(double t[], int n) {
    int k = -1;           // indeks pomocniczy
    double x = t[n/2];   //wybrany pivot

    for(;;) {
        // przesuwamy n w lewo od końca, dopóki n-ty element >pivot
        while(t[--n] > x);
        // -- w prawo od początku, -- k-ty element <pivot
        while(t[++k] < x);
        // zamieniamy n-ty i k-ty element jeśli k < n
        if(k < n) {
            std::swap(t[k], t[n]);
        } else
            return k; // zwracamy indeks pivota
    }
}

```

b) Co jest wynikiem funkcji **partition**? Jaka jest jej **złożoność**?

Wynikiem funkcji partition jest tablica z elementami mniejszymi od pivota po lewej jego stronie, większymi po prawej.

Złożoność: $O(n * \log(n))$

c) Napisz funkcję **void quick_sort(double t[], int n)**

```

void quick_sort(double t[], int n) {
    if(n > 1) {
        int k = partition(t, n);
        quick_sort(t, k);
        quick_sort(t + k, n - k);
    }
}

```

d) Jaka jest **złożoność quick_sort** (średnia i pesymistyczna)? Jaka jest **maksymalna głębokość rekursji**? Odpowiedź uzasadnij.

Złożoność średnia $O(n * \log(n))$, pesymistyczna: $O(n^2)$

Maksymalna złożoność rekursji $O(n)$, Filip tak powiedział, a on nie może klamać

e) Podaj przykład danych, dla których algorytm nie jest stabilny i zasymuluj jego działanie dla tych danych

Algorytm jest niestabilny w przypadku posiadania dwóch elementów o tej samej wartości. Zostaną one zamienione miejscami. Przykład:

1 5 4 2 5 6   4 jest pivot-em
 1 5 3 5 2 4   >   1 2 3 5 5 4 (dochodzi do zamiany piątek)   >   1 2 3 4 5 5

3.

- a) Napisz w języku C++ procedurę **void counting_sort(int n, int t[], int c = 1)**, która sortuje stabilnie w czasie liniowym tablicę t rozmiaru n względem cyfry jedności (gdy $c = 1$), dziesiątek (gdy $c = 10$) itd.

```
void counting_sort(int t[], int n, int c = 1) {
    int output[n];
    int i, count[10] = {};

    for(i = 0; i < n; i++)
        count[ (t[i] / c) % 10 ]++;

    for(i = 1; i < 10; i++)
        count[i] += count[i - 1];

    for(i = n-1; i >= 0; i--) {
        output[count[ (t[i] / c) % 10 ] - 1] = t[i];
        count[ (t[i] / c) % 10 ]--;
    }

    for(i = 0; i < n; i++)
        t[i] = output[i];
}
```

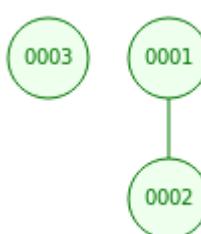
- b) Wykorzystaj ją do napisania procedury **void radix_sort(int t[], int n)** zakładając, że w tablicy występują nieujemne liczby mniejsza od M.

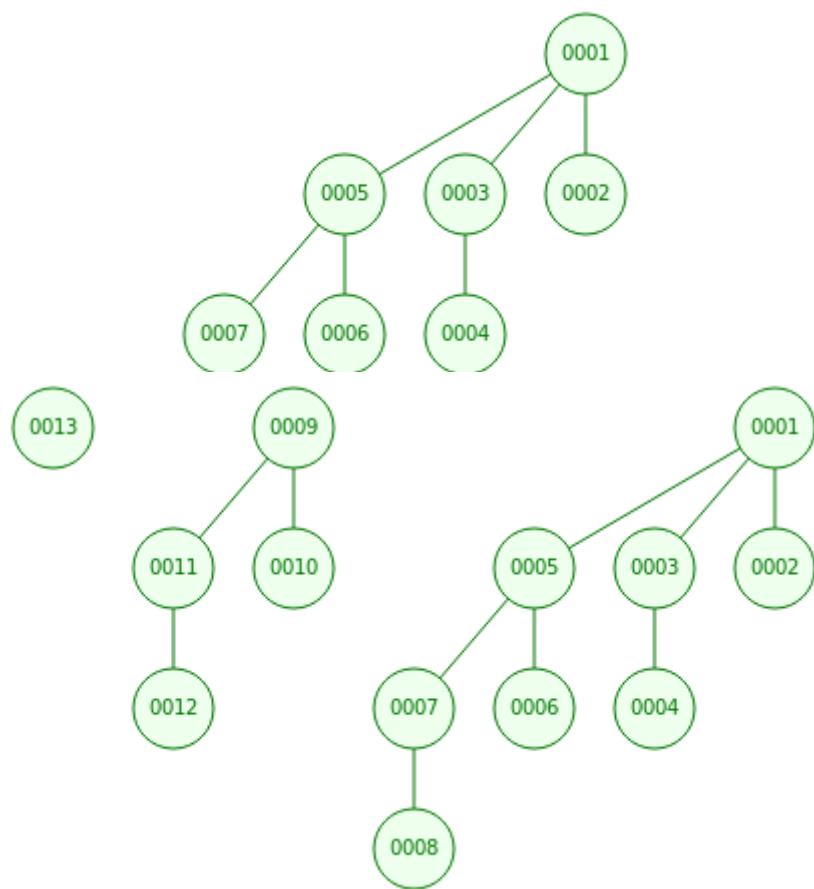
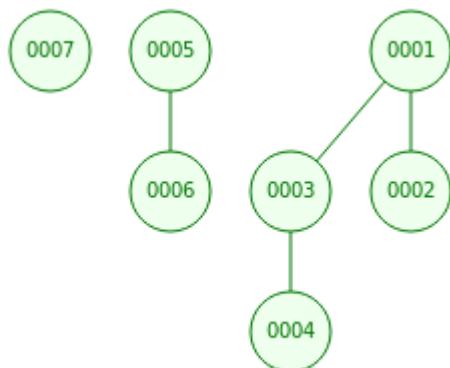
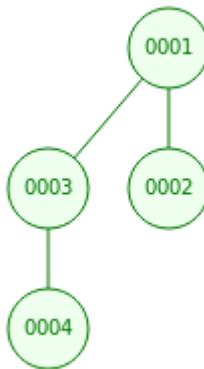
```
int radix_sort(int t[], int n) {
    int m = t[0];
    for(int i = 1; i < n; i++)
        if(t[i] > m)
            m = t[i];

    for(int c = 1; m/c > 0; c *= 10)
        counting_sort(t, n, c);
}
```

4.

- a) Jakie dane przechowywane są w każdym węźle kopca dwumianowego
b) Narysuj drzewo dwumianowe rzędu 3, uwzględniając na rysunku wszystkie dane zawarte w każdym z węzłów
c) Narysuj schematycznie kopiec dwumianowy zawierający liczby całkowite od 1 do 13 tak, aby klucz 13 znajdował się w ostatnim drzewie

- d) Wykonaj na tym drzewie operację GETMAX
e) Wykonaj na tym drzewie operację INSERT(14)
f) Wykonaj UNION tego kopca z kopcem zawierającym klucze od 14 do 20.

5. (?) Zastosuj twierdzenie o rekurencji uniwersalnej do rozwiązywania następujących problemów:

a) $T(n) = 3T(n/2) + n^2$

$$a = 3 \quad b = 2 \quad f(n) = n^2$$

$$g(n) = n^{\log_2 3}$$

$$f(n^2) = O(n^{1.58}) \quad - f \text{ rośnie szybciej, opcja 1}$$

$$T(n) = \Theta(n^{\log_2 3})$$

b) $T(n) = 4T(n/2) + n^2$

$$a = 4 \quad b = 2 \quad f(n) = n^2$$

$$g(n) = n^{\log_2 4}$$

$$f(n^2) = O(n^2) \quad - f \text{ i } g \text{ rosną z taką samą prędkością, opcja 2}$$

$$T(n) = \Theta(n^{\log_2 4} \lg n)$$

c) $T(n) = 3T(n/3) + n^2$

$$a = 3 \quad b = 3 \quad f(n) = n^2$$

$$g(n) = n^{\log_3 3}$$

$$f(n^2) = O(n) \quad - f \text{ rośnie szybciej}$$

$$T(n) = \Theta(n^{\log_3 3})$$

d) $T(n) = 7T(n/2) + n^2$

$$a = 7 \quad b = 2 \quad f(n) = n^2$$

$$g(n) = n^{\log_2 7}$$

$$f(n^2) = \Theta(n^{2.8}) \quad - f \text{ rośnie wolniej od } g$$

$$T(n) = \Theta(f(n^2))$$

e) $T(n) = 2T(n/4) + n^{0.5}$

$$a = 2 \quad b = 4 \quad f(n) = n^{0.5}$$

$$f(g) = n^{\log_2 4}$$

$f(n^{0.5}) = \Theta(n^2)$ - f rośnie wolniej od g

$$T(n) = \Theta(f(n^{0.5}))$$

6.

- a) Do tablicy z haszowaniem podwójnym i rozmiarze $m = 16$ o funkcji haszującej:
 $h_1(x) = x \bmod 16$ i $h_2(x) = (2x^2 + 1) \bmod 16$ wyznacz ciąg kontrolny dla liczby 45.
- b) Czy można przyjąć $h_2(x) = (3x^2 + 1) \bmod 15 + 1$? Odpowiedź uzasadnij.

7. Dane są definicje: struct lnode{int x; lnode* next; }; oraz

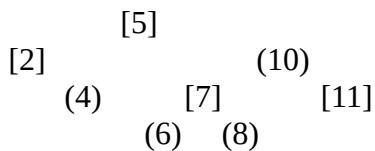
struct node{ int x; node* left; node* right; };

- a) Napisz nierekurencyjną funkcję int suma(lnode* l) zwracającą sumę kluczy listy linkowej o początku 1
- b) Napisz funkcję int suma(node* t, int a, int b) zwracającą sumę kluczy drzewa BST należących do przedziału domkniętego $[a,b]$. Zadbaj by nie odwiedzała lewych poddrzew elementów mniejszych od a i prawych poddrzew elementów większych od b.

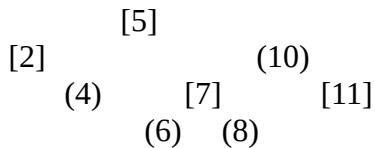
8.

- a) Podaj definicję B-drzewa (obowiązuje wersja z wykładu i Cormen)
- b) Narysuj minimalne poprawne B-drzewo o $t = 4$, które ma klucze na 3 poziomach.
- c) Usuń z niego klucz znajdujący się w korzeniu

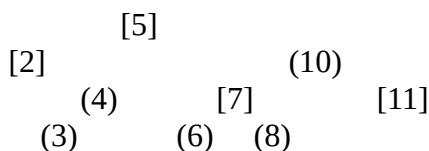
9. W poniższym drzewie czerwono-czarnym czarne węzły oznaczono nawiasem kwadratowym:

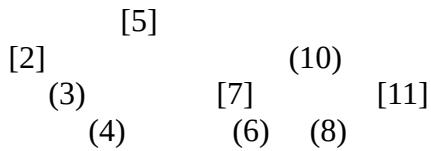
- a) wstaw do tego drzewa 3

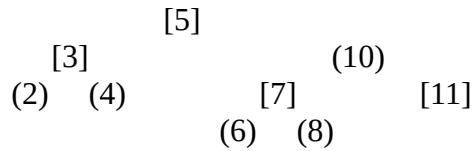
- wstawiamy 3

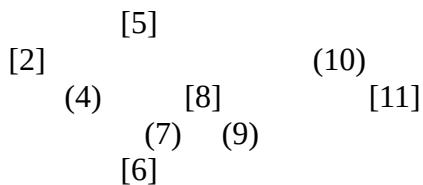
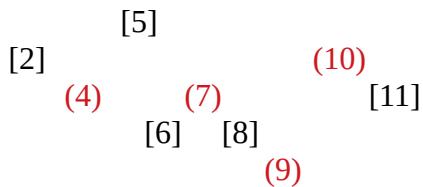
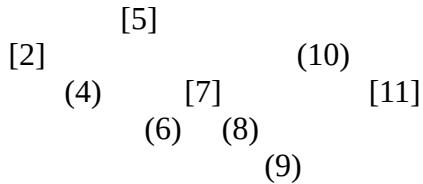
- rotacja w prawo 3 i 4

- rotacja w lewo 2, 3 i 4, przekolorowanie 2 i 3

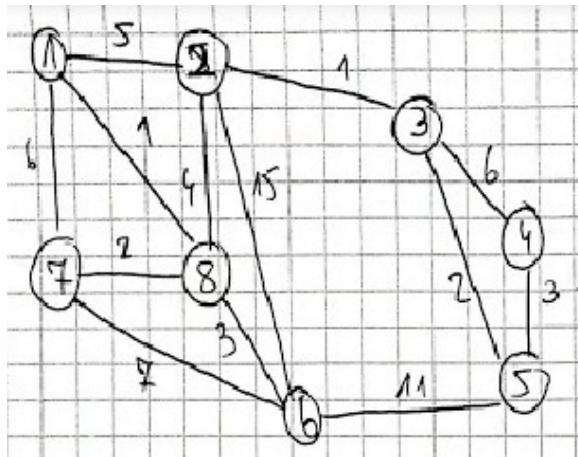
b) wstaw do tego drzewa 9

10. Na podstawie grafu nieskierowanego zadanego jako następująca lista krawędzi:

(1,2):5 (1,7):6 (1,8):1 (2,3):1 (2,6):15 (2,8):4 (3,4):6 (3,5):2 (4,5):3 (5,6):11 (6,7):7
(6,8):3 (7,8):2

a) Wykonaj rysunek grafu i zapisz tablicę list sąsiedztwa. Wierzchołki na listach sąsiedztwa powinny być ustalone rosnąco wg numeru wierzchołka. Ta kolejność powinna być stosowana w symulacji algorytmów DFS, BFS i Dijkstry.

0 (spis), waga
 1 (8,1)(2,5)(7,6)
 2 (3,1)(8,4)(1,5)(6,15)
 3 (7,1)(5,2)(4,6)
 4 (5,3)(3,6)
 5 (3,2)(4,3)(6,11)
 6 (8,3)(7,7)(5,11)(2,15)
 7 (8,2)(1,6)(6,7)
 8 (1,1)(7,2)(6,3)(2,4)

DFS

u	s	t
1	6	6
2	68	68
3	681	681
4	6812	6812
5	68123	68123
6	681235	681235
7	6812354	6812354
8	6817	<u>68123547</u>
9	X X X X	

b) Zapisz kolejność odwiedzania wierzchołków przez algorytm DFS startujący z wierzchołka 6.

c) Zapisz kolejność odwiedzania wierzchołków w algorytmie **BFS** startującym **z tego samego wierzchołka**.

k	q	t
1	b	b
2	<u>68752</u>	68752
3	<u>687521</u>	687821
4	<u>68752134</u>	<u>68752134</u>
5	<u>68752134</u>	

11. Dla grafu z poprzedniego zadania zasymuluj działanie algorytmu **Dijkstry startując z wierzchołka 6**. Algorytm zilustruj grafem, w którym:

- Przy każdym wierzchołku będzie podany w nawiasie okrągły numer kroku algorytmu, w którym wierzchołek został odwiedzony

- Strzałkami ciągłymi oznaczone będą krawędzie należące do drzewa wynikowego
- Strzałkami przerywanymi oznaczone będą krawędzie, które w trakcie algorytmu wskazywały na poprzednika, jednak nie należą do drzewa wynikowego.

